

WERELDSCHOUW

OVERWINNING OF NEDERLAAG?

DOOR W. BROOS

Was het een overwinning of een nederlaag voor de Franse premier Mendès-France, die juist vóór de jaarwisseling de slag van zijn leven leverde? Na harde strijd kreeg hij op zijn voorstellen inzake de Parijse accoorden het vertrouwen van de Volksvertegenwoordiging en men zou dus kunnen zeggen dat hij de overwinning behaalde. Maar zijn meerderheid was zó gering en zijn tegenstanders bleken zó sterk, dat het voor „P.M.F.” haast een Pyrrhus-overwinning werd: zijn morele nederlaag was groter dan de numerieke zege.

Onder sterke druk van Amerika en Engeland gaf de Nationale Vergadering eindelijk met kennelijke tegenzin haar fiat op de voorstellen om Duitsland als volwaardig en bewapend partner in de Europese verdediging op te nemen — Europa haalde wat verlichter adem toen Mendès-France tenslotte toch het felomstreden vertrouwensvotum kreeg. Daarmee was dan in elk geval het accord van Parijs betreffende de Westeuropese Unie (evenals de E.D.G. een Frans idee) gered, zij het dan op 't nippertje. Maar wat wil Frankrijk nu eigenlijk? Meedoen of niet meedoen aan de Europese verdediging, waarin ook West-Duitsland is ingeschakeld?

De verdeeldheid in de Franse Kamer was weer zo ontstellend groot, dat, objectief gezien, de Franse medewerking in het Europese verdedigingsblok uiterst labiel is. Niemand weet met enige zekerheid wat men aan Frankrijk heeft als het opnieuw gaat spannen en daarom blijft deze vraag klemmen: hoe wordt dit gespleten en verscheurde land ooit een betrouwbaar bondgenoot in de Europese samenwerking?

Maar voorlopig kan West-Europa, zij het met enige pijn, tevreden zijn dat Mendès-France de voorstellen er door geslept heeft en deze netelige zaak althans op papier in orde is. Er kan nu verder gewerkt worden en thans is bondskanselier Adenauer aan de beurt om in de Bondsdag een meerderheid te krijgen voor het Frans-Duitse samengaan in nieuwe vorm. Ook voor hem zal het wel spannen!

Het nieuwe jaar zette in met een sterke diplomatieke bedrijvigheid in Oost en in West. Moskou, dat alles op alles had gezet om de aanvaarding der Parijse accoorden door Frankrijk te verhinderen (aan dreigementen geen gebrek!), haalde weliswaar bakzeil, maar ging toch gemoedereerd verder met het listige spel van verdeeldheid-zaaien in het Westen. Men weet daar wel hoe wankel de situatie in West-Europa nog is en daarom deed Malenkow in zijn Nieuwjaarsrede het voorstel om weer eens een conferentie te houden, ditmaal speciaal gewijd aan de vraagstukken van het Verre Oosten. Maar in Washington, in Londen en Parijs werd uiterst koel op deze Sowjet-suggesties gereageerd. Eerst

moeten de zaken in eigen huis voldoende geconsolideerd zijn, zodat men als een gesloten eenheid tegenover de andere (rode) eenheid kan staan! Heel langzaam is de vrije wereld op weg naar die eenheid — de republikeinse president Eisenhower wees er op in zijn „State of the Union-message”, de jaarlijkse boodschap aan het (nu democratische) Congres. Het was een optimistische rede — en Amerika's president had er reden toe. Want het voorbije jaar was gunstig voor de vrije landen, zo goed als ook de toekomst wat zonniger lijkt dan sinds jaren het geval is geweest.

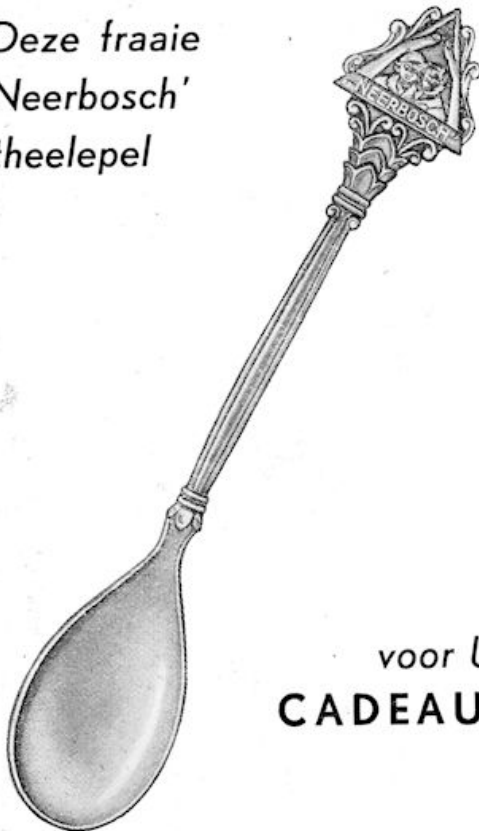
Maar wat willen het Westen en de Sowjet-Unie eventueel over die Oosterse vraagstukken bepraten? Er zijn daar spanningen en conflicten die de wereldvrede bedreigen, zeker, maar met welk recht mengen de blanke Westerlingen zich in de zaken van het Oosten? Kunnen de kleurlingen niet zelf hun boontjes doppen? Moeten Azië en Afrika zich niet buiten de machtsstrijd Amerika-Rusland houden? Dat zijn de vragen die oprijzen na de bijeenkomst van de vijf zgn. Colombo-landen in Bogor, het vroegere Buitenzorg: India, Pakistan, Indonesië, Birma en Ceylon. Die vijf tellen met elkaar ongeveer een kwart van de gehele wereldbevolking en hun samengaan (waartoe vorig jaar in Colombo besloten werd) is op zichzelf dus al van enorme betekenis voor de wereldpolitiek. Maar nu werd in Bogor nog een ander en verder strekkend besluit genomen: om in April a.s. te Bandoeng een tiendaagse conferentie te houden van bijna alle Aziatisch-Afrikaanse landen. Dertig uitnodigingen aan evenzoveel „A.A.-regeringen” gingen in zee; alleen Zuid-Afrika, Israël, nationalistisch China en Noord- en Zuid-Korea werden om bepaalde gevoeligheden niet geïnviteerd. In elk geval zal het een conferentie zijn zonder Amerika en Europa, ook zonder Rusland; een conferentie van uitsluitend gekleurde volken, die samen meer dan de helft van de wereldbevolking vormen. Dit feit alleen al maakt de komende bijeenkomst van groot belang.

Goed, als ze allemaal komen, wordt het een zeer heteroog gezelschap, maar de betekenis van deze komende conferentie moet men niet onderschatten. Hier zal immers een nieuwe, ontwaakte macht bijeen zijn: de enorme potentiële macht van de Oosterse volken, die niet langer onder de voogdij van het Westen willen leven. En die nu reeds onder de invloed staan van het zegevierend communisme, vertegenwoordigd in het strijdbare Rood-China...

We moeten het resultaat van dit „A.A.-gesprek” natuurlijk nog afwachten, maar nu reeds kan veilig voorspeld worden dat het Westen een nieuwe ontwikkeling wacht van de politieke situatie in de geheimzinnige en raadselachtige wereld die „Het Oosten” heet.

Hernieuwde

Deze fraaie
Neerbosch'
theelepels

voor U
CADEAU!

'n GERO-product

Ieder abonné op ons blad, die ons vóór 1 April 1955 een nieuwe jaarabonné opgeeft, ontvangt, zodra het abonnementsgeld door ons is ontvangen, deze bijzonder fraaie en van prima Gero-zilmetaal vervaardigde, door en door vlekvrije theelepels als beloning thuis gestuurd.

De nieuwe abonné ontvangt als welkomstgeschenk de boeiende goed geschreven roman van Piet Terlouw,

**TUSSEN DE
BONGERDS**

en het laatst verschenen Kerst-
nummer van ons cadeau.

Het lepeltje voldoet, wat kwaliteit en uitvoering betreft, aan de hoogste eisen en draagt het mooie Neerbosch' embleem: twee biddende handen, beschermend geheven over een paar kinderkopjes. Het werd in de bekende Gero-fabrieken speciaal voor Neerbosch vervaardigd.

Het kletsnatte asphalt, dat als een donkere rivier tussen de betegelde trottoirs ligt, weerkaatst het veelkleurige licht der gevel-reclames en étalages. Overvolle trams schuiven met hun beugels langs de natte electriche draden en spatten soms knetterend een kleine vonkenregen weg. Auto's, glimmend van de neerdrenzende motregen, sproeien, wanner zij door de plassen rijden, het modderige water als een onverwacht opspringende fontein het trottoir op.

Annie de Hoog huivert even in haar druipende plastic jas, die zij over haar mantel heeft aange-trokken. Zij loopt zoveel mogelijk langs de huizen-kant, doch dit helpt met deze stuifregen niet veel. Bovendien maakt het van haar jas afglijdende water twee donkere plekken op haar kousen, die hierdoor om haar benen geplakt schijnen te zitten.

Het zal vanavond waarschijnlijk niet druk worden in het zaaltje. De kinderen zullen nu wel liever thuis blijven dan zich nat te laten regenen voor dat uurtje.

Doch wanneer zij het smalle straatje inslaat, hoort ze opeens twee meisjesstemmen „dag juffrouw” zeggen. Haar ogen, gewend aan het vele licht van de winkels, moeten even turen naar de kleine figuur-tjes, die zich losmaken van de brede vensterbank van het café, dat op de hoek is. In het kleine beetje licht, dat van de grote straat nog enigszins tussen de hoogopgaande huizen indringt, herkent ze de kinderen.

„Zo Truus en Willy! Zijn jullie toch maar door de regen gekomen?”

Ze voelt twee handjes ieder aan een kant onder haar arm doorsteken en twee paar schoentjes trippelen naast haar mee.

„O ja, hoor juf. Ik geef niks om de regen,” zegt Truusje en haar kleinere zusje voegt er aan toe: „Ik ook niet. 'k Heb alleen maar een natte poot, want me ene schoen is gepot.”

„Zo, heb jij een natte voet, dan moet je schoen naar de schoenmaker.”

„Huh, me moeder ziet me an komme!” antwoordt het vroegwijze meisje, „ze kan d'r cente wel beter gebruike, hè Truus?”

„O hè ja, we mottle toch zeker ook kenne bikke. Me moeder zegt: „Assie niet eet, dan worrie ziek. Heb ze gelijk of nie, juf?”

„Natuurlijk Truus. We eten om gezond te blijven.”

Ze lopen nu in het donkerste gedeelte, dat tussen het licht van de winkelstraat en dat van een een-zame lantaarn, die in het midden van het zijstraatje staat, ligt.

Onwillekeurig drukt Annie de twee handjes wat vaster tegen zich aan, alsof ze de kinderen wil be-schermen tegen de donkerheid van de herfstavond en voor de donkerheid van het leven. Telkens komt ze dit weer tegen, de armoede, waarin deze en zoveel andere jongens en meisjes moeten ronddolen, zonder dat ze hen afdoende kan helpen. Zij niet en de evangelisatie-vereniging niet. Met het weinige geld dat ze ontvangen, zijn ze amper in staat de huur van het zaaltje te betalen. Dat moeten ze zien te be-kostigen met de centen en stuivertjes, die de jongens en meisjes op de wekelijkse avonden meebrengen.

WERELDSCHOUW

GEROMMEL IN RUSLAND - EN ELDERS

DOOR W. BROOS

De stilte na Stalins sterven, nu net twee jaar geleden (de dictator overleed op 5 Maart 1953) heeft niet lang geduurd. Sinds die dag heeft het zwaar gerommeld in de Russische regeringsburcht, het geheimzinnige Kremlin, en soms was het of er de bliksem insloeg. Dat was bijvoorbeeld toen één van Stalins erfgenamen, de beruchte Beria, weinig maanden later door zijn rivalen een kopje kleiner werd gemaakt. En zo was het ook vorige maand, toen Ruslands eerste man, premier Malenkow, wegens „gebrek aan ervaring" gewipt werd. Maar daarmee was de lucht toch nog niet gezuiverd, het onweer was nog lang niet afgetrokken. Dat bleek wel uit de latere verschuivingen in de top van de Moskouse machthebbers. Zo werden begin deze maand weer drie ministers de woestijn ingestuurd, terwijl tevens drie nieuwe eerste vice-premiers werden benoemd, notabene o.a. Mikojan, die in Januari j.l. zijn congé kreeg als minister van Handel! Malenkow, die als vice-premier in functie mocht blijven, werd echter geen „eerste" — achter zijn naam staat kennelijk nog een groot vraagteken.

Ach, er zijn zoveel vraagtekens bij al deze wisselingen in de Russische regering. En die zullen er ook blijven, totdat... Totdat uiteindelijk één man overblijft, één die de sterkste is en kans ziet om alle macht aan zich te trekken. Want daar moet het tenslotte toch op uit lopen. Er is dan nu praktisch een presidium gevormd van zes man, in plaats van het vroegere driemanschap, maar een dictatoriaal geregeerd land verdraagt nu eenmaal geen collectieve leiding. *In zo'n staat moet één de absolute heerser zijn.* Na de dood van Lenin in 1924 werd dat de sterke Stalin; na diens heengaan ontbrandde de strijd om de macht opnieuw. En niemand kan met enige schijn van zekerheid voorspellen, wie Stalins definitieve opvolger zal zijn. Wordt het de huidige premier, maarschalk Boelganin; wordt het Kroetsjew, de machtige partij-secretaris; is Malenkow wel volkomen uitgerangeerd; zal zich een ander, nu nog op het tweede plan, plots ontpoppen als de leider van het zelf onmondige Russische volk?

Allemaal vragen en nog eens vragen — en geen zinnig mens, die ze kan beantwoorden. Slechts dit staat vast, dat in het ongenaakbare Kremlin een fel gevecht om de macht geleverd wordt. Een strijd met onbekende afloop. Maar uit de jongste Ministerwisselingen met de nodige zondebokken blijkt toch ook wel, dat de Sovjet-Unie met grote economische moeilijkheden te kampen heeft; moeilijkheden die men wellicht met een „hardere" politiek t.o.v. het Westen zal trachten te camoufleren, maar die er desondanks zijn. En zonder een gezonde economie kan zelfs een dictatuurstaat op den duur niet bestaan!

Het rommelde ook elders op ons wereldje: in het

Midden-Oosten, aan de grens van Israël en Egypte nabij Gaza (voor de Bijbellezer een bekende plaats) kwam het tot bloedige botsingen, waarbij niet alleen de militairen, maar ook de vele Arabische vluchtelingen zich duchtig weerden. Egypte zette onmiddellijk de haren op en legde — evenals trouwens Israël — de zaak voor aan de Veiligheidsraad, die we voor een oordeel in deze netelige kwestie wel Salomo's wijsheid toewensen.

Maar er is in deze contreien méér dreigend gerommel: in de Arabische Liga kwam het tot een breuk, doordat Irak zich aansloot bij het Turks-Pakistaanse verdedigingsverdrag. Dit tot grote woede van Egypte, dat — wellicht niet ten onrechte — in Irak een geduchte concurrent ziet voor de leidende rol in de Liga. En Israël zinde dit samengaan evenmin, omdat hierdoor mogelijk de Turken in het anti-Joodse vaarwater gedreven worden. Een conferentie in Caïro van de leden der Arabische Liga, evenwel zonder Irak en met de Egyptische bedoeling tegen deze staat op te treden, had echter geen resultaat. Het blijkt dus tussen de Arabische broeders niet al te best te boteren, maar het merkwaardige (of door de gemeenschappelijke haat juist vanzelfsprekende?) is nu, dat Irak zijn tegenstander Egypte militaire steun heeft toegezegd bij een eventueel gewapend optreden tegen Israël! De huidige situatie in het zo licht-ontvlambare Midden-Oosten is uiterst gevaarlijk.

Wat dichter bij huis zagen we dat de Westduitse Bondsdag met ruime meerderheid de Parijse overeenkomsten heeft goedgekeurd, alle socialistische oppositie ten spijt. Bondskanselier Adenauer kan dus tevreden zijn, echter niet over het Saar-accoord, waarvoor hij maar op 't nippertje de vereiste meerderheid kreeg. Zelfs in de boezem van het kabinet was hierover onenigheid en er dreigde, door de ontroof der liberalen, een breuk in de regerings-coalitie.

Nu wacht de Westeuropese Unie nog slechts op de definitieve goedkeuring van de Parijse accoorden door Italië en Frankrijk. In Italië zal dat wel lukken, maar in de Franse Senaat zal het denkkelijk niet zo vlot verlopen als wenselijk is. De Saar is een heet hangijzer!

De politieke boedel van ex-premier Mendès-France werd overgenomen door de radicaal Edgar Faure: na drie mislukte pogingen en na twintig dagen van konkelen, plooiën en schipperen is het hem gelukt weer een regering op de been te brengen — de 21ste na de bevrijding! Maar ook dit kabinet hangt van lijmen en krammen aan elkaar en 't staat reeds bij voorbaat vast, dat het geen lang leven beschoren zal zijn. De zaak wordt op de oude voet voortgezet — tot grote schade helaas van Frankrijk. En daarmee van heel Westeuropa.

WERELDSCHOUW

WESTEUROPESE UNIE EINDELIJK EEN FEIT

DOOR W. BROOS

Het heeft wel bitter lang geduurd. Vijf jaren heeft dit weifelende West-Europa nodig gehad om tot een bepaalde vorm van eenheid en samenwerking te komen — nu is het dan eindelijk zo ver. Het Franse plan-Pleven van vijf jaar geleden om een Europese Defensie Gemeenschap te stichten, strandde vorige zomer op de Franse onwil om daarin de Duitsers als volwaardige bondgenoten op te nemen en Europa's schuchtere eenheid leek toen even voorgoed verbroken. Maar in Londen en later in Parijs kwam men toch tot een nieuw accord: de West-europese Unie kreeg gestalte. Dit nieuwe verdrag werd na veel geharrewar door de Franse Nationale Vergadering en de Westduitse Bondsdag bekrachtigd. Resteerde nog de goedkeuring door de Duitse Bondsraad en de Franse Senaat (beiden te vergelijken met onze Eerste Kamer) en bij de eerste ging dat vrij vlot. Verwerping door de Senaat — waarvoor niet zonder reden gevreesd werd — zou echter betekenen, dat men van vorenaf kon beginnen, met alle gevaren van een volledige afwijzing door de wispelturige Nationale Vergadering. Gelukkig zijn de Senatoren wijzer geweest en hebben ook zij hun fiat op de Parijse accoorden gegeven. Daarmee is dan de moeilijkste klip omzeild — ook al zal later over het te „eupeiseren” Saargebied nog wel menig woordje gewisseld worden.

Engeland en Italië gaven er al eerder hun zegen op, in de drie Beneluxlanden staat de aanvaarding al bij voorbaat vast — en zo is dan de Westeuropese Unie, op papier althans, een feit, alle verlokkingen en dreigementen van Moskou ten spijt. En dat is een gelukwens aan Europa waard!

Dat de Fransen, na veel aarzeling, tenslotte toch eieren voor hun geld gekozen hebben, is aan verschillende factoren te danken. Van Engels-Amerikaanse zijde is hun zeer diplomatiek te verstaan gegeven, dat verwerping wel eens kon betekenen, dat de rol van Frankrijk als grote mogendheid uitgespeeld is. Een ander (werd Duitsland bedoeld?) zou dan op de Franse stoel gaan zitten — en dit was de bekvechtende volksvertegenwoordigers toch wel wat al te gortig.

En dan was er de onverwachte Amerikaanse publicatie van de (tot dusver geheime) documenten van de conferentie te Jalta in Februari 1945. Dit is tegen de zin van Engeland gebeurd — en geen wonder: hoewel over „Jalta” al veel bekend was, wordt Churchill door de bijna volledige openbaarmaking der besprekingen tussen de Grote Drie nogal in zijn politieke nêgligé gezet. Bovendien blijken de wereldleiders in Jalta op zeer denigrerende wijze over Frankrijk en zijn toekomstige rol in de politiek te hebben gesproken — vandaar ook dat de Fransen

het niet aangedurfd hebben om zich opnieuw te blameren door de Parijse accoorden te verwerpen.

Nu ligt de weg open voor een gesprek op hoog niveau met de Sovjetleiders, die 't niet meer kunnen verhinderen dat West-Duitsland in de West-europese verdediging wordt opgenomen.

Het Westen wilde immers wel praten met de Russen, maar éérs moest „Parijs” er door zijn — welnu, dat is gebeurd en thans kan men verpraten. In Moskou schijnt men veel te voelen voor zo'n conferentie van de grote mogendheden.

Tien jaren na Jalta is nu klaar gebleken, dat president Roosevelt en premier Churchill nogal uiteenlopende opvattingen hadden over de na-oorlogse politiek t.a.v. het verre Oosten. De sluwe Stalin heeft hiervan een dankbaar gebruik gemaakt en van de Westelijken belangrijke concessies afgedwongen. Roosevelt is kennelijk al te goedgegelovig en daardoor te toegankelijk geweest inzake de Russische verlangens — maar critiek door stuurlied aan de wal is achteraf altijd gemakkelijk. Men kan terecht bezwaren hebben tegen de ietwat te naïeve politiek van Roosevelt, maar we moeten toch niet vergeten, dat de Sowjet-Unie in Februari '45 in een zegevierende opmars was en dat Japan zo snel mogelijk gekraakt moest worden.

Overigens was Churchill ook nog op andere wijze „in het nieuws”. Hij is dat trouwens al bijkans een halve eeuw, maar nu deed hij opnieuw van zich spreken door de berichten over zijn aanstaand aftreden als premier. „Geklets,” zei de tachtigjarige in het Lagerhuis monter, maar er schijnt toch wel iets van waar te zijn, dat hij ernstige plannen heeft om zijn zware taak over te dragen aan minister Eden. Het is echter de vraag of dit vóór of na de algemene verkiezingen zal zijn. De Conservatieven voelen veel voor vervroegde verkiezingen deze zomer, temeer omdat het rommelde in de Labour-partij. Rond de „rebel” Bevan is een hele rel ontstaan; hij werd als parlamentslid de woestijn ingestuurd en de verwachting was dat deze uiterst linkse figuur ook uit de partij gestoten zou worden. Zo ver is het echter niet gekomen; Bevan bleek over een sterke aanhang te beschikken en een volledige breuk met hem zou voor Labour fataal zijn als het tot nieuwe verkiezingen mocht komen. Maar hij blijft het „enfant terrible” in de Britse politiek.

Tenslotte zij nog gememoreerd dat Frankrijk en België met grote interne moeilijkheden te kampen hebben. In Parijs maakt de middenstander Poujade het de regering moeilijk met zijn anti-belasting-actie en België wordt verscheurd door de onverkwikkelijke schoolstrijd, die trieste herinneringen oproept aan de koningskwesie van enkele jaren geleden.

WERELDSCHOUW

TIEN JAREN NA V.E.-DAY

DOOR W. BROOS

Tien jaren is het al weer geleden. Er viel een vreemde stilte over de wereld op die dag in Mei: na meer dan vijf jaren strijd was het vrede. Eindelijk vrede, eindelijk V.E.-day, de dag van Victorie in het verscheurde Europa. De dag der vrijheid voor de verdrukte volken, de dag van nieuw en hoopvol beginnen na de donkerte van oorlog en bezetting.

Nu zijn we tien jaren verder en er is veel, verbijsterend veel gebeurd in deze tijd. Wéér is de wereld veranderd: de bondgenoten van toen kwamen opnieuw tegenover elkander te staan. De vrede werd voortgezet in een koude oorlog, die in het Verre Oosten (Korea!) tot uitbarsting kwam en die dwars door Europa een scheur trok. De bewapeningswedloop werd onverminderd voortgezet en nieuwe duivelse wapens brachten de moede mensheid haast tot wanhoop en vertwijfeling: A-bom, H-bom, C(obalt)-bom. Het verdeelde vrije Europa zocht moeizaam de weg naar eenheid; nieuwe machten — Rood-China — kwamen op in het Oosten. En er bleek geen brug over die diepe kloof, die de wereldmachten van West en van Oost gescheiden houdt...

Ja, er is ontstellend veel gebeurd in deze tien jaren na V.E.-day. Veel om beschaamd, bedroefd en teleurgesteld, weinig om verheugd over te zijn. Maar de wereldvrede bleef. Wankelend vaak en onvast, maar zij bleef. Niet door het werk der mensen, maar alleen door de genade van Hem, die de volkeren der wereld regeert. En daarvoor mogen we onze God ootmoedig dankbaar zijn. — Van grote betekenis is de A.A.-(Azië-Afrika)conferentie in Bandoeng geweest. En dat niet alleen omdat hier meer dan de helft van de wereldbevolking vertegenwoordigd was, ook niet omdat er zulke praktische resultaten bereikt zijn, maar vooral omdat hier voor 't eerst in de geschiedenis de gekleurde volken bijeen waren en geen blanke, geen Westerling er iets te zeggen had. Het Westen zal wijs doen om met aandacht naar de stemmen van deze zelfbewuste tot ontwaking gekomen volken te luisteren, want zij vormen een potentiële macht, die niet te onderschatten is. — Echter geen homogene macht, dat bleek op de Bandoengse bijeenkomst overduidelijk. Deze 29 Aziatische en Afrikaanse naties vielen uiteen in drie groepen: de communistische en anti-Westerse met de reus Rood-China voorop, de pro-Westerse met o.a. Turkije als voornaam vertegenwoordiger en daartussenin de voorstanders van een neutrale politiek, onafhankelijk van West of Oost, zoals India die voorstaat. Beïnvloed door anti-Westerse sentimenten werd het begrip kolonialisme (waarvan velen der A.A.-volken nog maar kort geleden zijn bevrijd) uiteraard veroordeeld, maar

men moest dit wel ietwat waterig formuleren. Immers, niet allen koppelden dat kolonialisme als vanzelfsprekend aan het Westen; er waren in Bandoeng ook woordvoerders die rondweg de Russische dictatuur brandmerkten als een andere vorm van het zo verafschuwde kolonialisme! Dat moet de Chinese communistenleider Tsjoë en Lai niet prettig in de oren geklonken hebben; desondanks was hij ter conferentie opvallend gematigd — mogelijk om de neutralisten niet al te kopschuw te maken!

Maar Amerika speelt mee in het touwtrekken om de gunst der verre volken: President Eisenhower zegde voor de ontwikkeling der Aziatische landen 3½ miljard dollar toe. Dat is veel, maar lang niet genoeg. Om het Oosten blijvend aan het Westen te binden is méér nodig. En heus niet alleen meer dollars!

Kanselier Raab van Oostenrijk, die naar Moskou was ontboden, kwam niet met lege handen uit de Russische hoofdstad terug. Want eindelijk stemden de Sowjets in met wat de Westerse mogendheden al acht jaar geleden voorgesteld hadden: de bezetting van Oostenrijk op te heffen en het volk zijn vrijheid te hergeven. Daarover is in talloze conferenties eindeloos lang gepraat, maar steeds saboteerden de Russen deze zaak, onder motief dat de Oostenrijkse en de Duitse kwestie gelijktijdig moesten worden opgelost. Nu West-Duitsland dan, tien jaar na de grote nederlaag, soeverein geworden is en vóór het Westen heeft gekozen, moet Moskou op een andere manier de Duitsers, die allen naar hereniging verlangen, trachten te vangen. Heel Oostenrijk vrij, was dus het Russische gebaar, vrij en ongedeeld, maar... neutraal. Het werd wel niet met zoveel woorden gezegd, maar het ligt er dik bovenop dat dit een lokkertje is voor de Duitsers.

Op de komende viermogendheden-conferentie zal het Westen denkkelijk wel accoord gaan met de communistische voorstellen en wordt het zo geplaagde Oostenrijk, tien jaren na V.E.-day en 17 jaar na Hitlers „Anschluss" eindelijk weer vrij en onafhankelijk.

En tenslotte: tien jaren na V.E.-day, de dag van de grootste glorie in zijn leven, ging de 80-jarige Sir Winston Churchill heen als premier van Groot-Brittannië. Niet alleen Engeland, maar heel de wereld is deze brillante staatsman de dank verschuldigd voor zijn onvergelijkelijk leiderschap in oorlog en vrede. Sir Anthony Eden volgt hem op en dit is een goede keus geweest, want Eden is gevormd door Churchill, dat zegt alles! 26 Mei gaat nu het Britse volk ter stembus voor de algemene verkiezingen, waarbij de Conservatieven ongetwijfeld de beste papieren hebben.

WERELDSCHOUW

DE POLITIEK IS EEN ZAAK VAN GEVEN EN NEMEN

DOOR W. BROOS

Het mag misschien niet „comme il faut” van die Franse militaire muzikanten zijn geweest, het was toch wel begrijpelijk, dat zij er niets voor voelden om het „Deutschland, Deutschland über alles” te blazen. Aan dat lied waren voor hen — en warempel niet voor hen alleen! — tē bittere herinneringen verbonden...

Maar in de politiek tellen geen gevoelsargumenten, daar spreekt alleen het verstand, de realiteit. En die keiharde realiteit was dat Duitsland, de verslagen vijand van tien jaren geleden, weer als volwaardig bondgenoot verwelkomd werd. Vrij en soeverein nam het, uitgerekend precies tien jaren na zijn smadelijke capitulatie, weer plaats in de rij der Europese vrije volken en bondskanselier Adenauer werd te Parijs in de vergadering der NAVO-landen hoffelijk ontvangen. Daar ging de Westduitse vlag omhoog, naast die van 14 Atlantische landen — maar in het nabijgelegen Atlantische militaire hoofdkwartier vertikten de Fransen het om 't Duitse volkslied te spelen, toen de (burger)generaal Speidel daar arriveerde. Een Engelse kapel zorgde toen wel voor de klanken van het Deutschlandlied en daarmee was dit incidentje de wereld uit. Maar het was tekenend voor de situatie waarin wij leven. We hebben de West-Duitsers weer geaccepteerd als bondgenoten en we moeten de consequenties daarvan aanvaarden. De realiteit van vandaag gebiedt om de krachten te bundelen en met elkaar een front te vormen tegen de gevaren uit het Oosten — en die realiteit kent geen sentimenten, hoe begrijpelijk dan ook.

De wereldpolitiek is een zaak van geven en nemen. Zo dachten de Fransen en de Duitsers er over toen zij in het netelige Saarprobleem tot een accord kwam; zo dachten ook de Russen er over toen zij, na een verzet van zeven jaren, Oostenrijk de vrijheid hergaven. Eindelijk trokken zij zich terug uit het veelgeplaagde Donauland, maar achter de in Wenen gedane concessies schuilt toch onmiskenbaar de begeerte om iets anders te veroveren. Dit namelijk (en minister Molotow zei het na de ondertekening van het staatsverdrag in bedekte bewoordingen): West-Duitsers, volg dit voorbeeld. Wordt neutraal als de Oostenrijkers en ge krijgt de zo vurig begeerde eenheid. Wij Russen zijn van goede wil...

Men geeft in Moskou blijkbaar de moed nōg niet op om Duitsland los te weken van het Westen! Volgen de Sowjets een nieuwe politiek? Het heeft er alle schijn van. Kennelijk willen zij nu een brede neutrale gordel in Midden-Europa scheppen. Oostenrijk en Zwitserland vormen er een deel van; Zweden, hoog in het Noorden, wordt al lang in deze geest

bewerkt en Joego-Slavië zou er eigenlijk ook toe moeten behoren. Vandaar de „gang naar Canossa” van de hoogste Russische leiders: naar Belgrado, naar de weerspannige Tito, die het in 1948 aandurfde om zich tegen de Moskouse meesters te verzetten. En met succes! Tito, die communist was en bleef, wendde zich naar het Westen, kreeg Amerikaanse steun en verbond zich economisch en militair met andere NAVO-landen. Na alle verguizing wil Moskou nu wel weer met hem aanpappen en zo heeft Tito twee ijzers in het vuur. Maar het Westelijke zal hem toch het meest profijt geven — het Russische kent hij uit eigen ervaring tē goed! Deze vrijbouter laat zich niet licht opnieuw vangen, maar speelt in het spel van loven en bieden, van geven en nemen zijn partij handig mee.

Overigens wil het gesprek op hoog niveau, de conferentie van de Grote Vier nog niet zo heel erg vlotten. Men haast zich er niet mee, al zal het er wel van komen.

Van dit omstreden Europa (waar Italië een nieuwe, links-georiënteerde president kreeg, de Christendemocraat Gronchi, en de geknechte Oostelijke volken zich onder Russische heerschappij verbonden in 'n soort Oosteuropese NATO, waarmee feitelijk een reeds lang bestaande toestand officieel werd geprolongeed) wenden we de blik nog even naar Azië. En wel naar het door twist en tweedracht verscheurde Zuid-Vietnam, waarover in naam de Franse stroman, keizer Bao Dai, regeert. Maar deze jonge wufte keizer verkiest de weelde en de luxe van de Franse Riviera boven de armoe van zijn eigen land en wenst de noden van zijn volk niet te delen. De anti-Franse R.K. premier Ngo Dinh Diem tracht hardnekkig enige orde in de chaos te scheppen, maar Bao Dai's handlangers, gesteund door fanatieke religieuze sectenleiders, probeerden herhaaldelijk de onafhankelijke en zelfstandige Diem ten val te brengen. Het kwam zelfs tot een complete burgeroorlog en er vielen vele honderden doden, doch de premier (die de sympathie en de steun van Amerika heeft) versloeg zijn tegenstanders. Van Bao Dai's bevelen trok hij zich — begrijpelijk — niets aan: toch handhaafde hij zijn onnutte keizer nog, al wilden de jonge revolutionairen reeds de republiek uitroepen en Bao Dai onttronen. Diem schijnt nu, militair gezien, de toestand meester te zijn, maar het land blijft een prooi van chaos en corruptie. Een volgend jaar, als er volgens de vredesbepalingen een volksstemming gehouden moet worden, óók een prooi van het communisme? Het is te vrezen. Voor het Westen is deze gang van zaken in Zuid-Vietnam wel diep beschamend.

WERELDSCHOUW

TIEN JAREN U.N.O. — BALANS MET VERLIES EN WINST

DOOR W. BROOS

Na tien jaren zag San Francisco de diplomaten van grote en kleine staten weer eens terug: op 20 Juni werd daar plechtig de ondertekening van het Handvest der Ver. Naties herdacht. Dat was in 1945 toen de mensheid aan een nieuw begin stond. Toen was er hoop op een blijvende vrede, op wat menselijk geluk, bottend en bloeiend uit het puin van een verwoeste wereld. En de UNO was het zichtbaar teken van de eenheid der volken, verbonden door het Handvest met zijn schone beloften van vrede, ontwapening en internationale samenwerking.

Nu zijn we tien jaar verder, tien jaar ouder en wijzer. En wie een tussentijdse balans van het werk der V.N. opmaakt, zal grote tekorten en aanzienlijke schulden ontdekken; maar anderzijds toch ook verheugende winstposten vinden. Want al groeide de verwijdering tussen West en Oost, al liet hun samenwerking alles te wensen over en al was er geen sprake van ontwapening, de UNO werkte toch niet alleen negatief. Er werden wel degelijk positieve resultaten geboekt; de Veiligheidsraad wist meermalen in gewapende conflicten te bemiddelen of daadwerkelijk tegen agressors op te treden (Korea!) en andere V.N. organen deden op economisch, sociaal en cultureel terrein werk van grote waarde.

Laten we daarom dankbaar zijn dat er nog een gespreksmogelijkheid bestaat, een ontmoetingspunt der volkeren die, allen nog levend in de ban van de angst, hunkeren naar vrede en vrijheid, veiligheid en vertrouwen.

De V.N. vergadering in San Fransisco was mede van betekenis omdat hier een basis werd gelegd voor de komende conferentie van de Grote Vier in Genève. Die zal op 18 Juli beginnen en het belooft de belangrijkste bijeenkomst sinds vele jaren te worden. Naar de mens gesproken zullen hier de wereldleiders beslissen over het lot en de toekomst der volken en opnieuw trachten Oost en West vreedzaam op deze kleine planeet te doen samenleven. Daartoe zullen van beide kanten consessies gedaan moeten worden. Het Westen staat als eenheid vrij sterk — maar wat willen de Russen?

Hun „zachte“ politiek van de laatste tijd is uiterst raadselachtig. Het nog al nederig bezoek van de hoogste Sowjets aan Tito wekte weinig enthousiasme bij de Zuidslaviërs, die zeer koel reageerden op de betuigingen van vriendschap en verbondenheid tussen Moskou en Belgrado. Die plotselinge frontverandering tegenover de man, die sinds 1948 door alle communisten voor verrader en misdadiger was uitgekreten, moet voor de slaafse rode leiders in de vazalstaten achter het IJzeren Gordijn wel bijzonder onprettig zijn. Zijn ze daarom altijd zo gehoorzaam geweest?...

Opmerkelijk was ook Moskou's mild en minzaam gebaar naar West-Duitsland. Bondskanselier Adenauer (tot voor kort nog „oorlogspolitser“ en „knecht“ van de Amerikanen!) kreeg een bijzonder hoffelijke uitnodiging voor besprekingen in de Russische hoofdstad, met het doel weer normale betrekkingen tussen beide staten aan te knopen. Dat betekent dus dat de Sowjet Unie de regering van Bonn de facto erkent. De (onuitgesproken) bedoeling van dit gesprek is uiteraard West-Duitsland los te waken van het Westen, maar daarvoor is men bij Adenauer aan het verkeerde adres. De vitale 80-jarige „Alte“ had reeds een afspraak voor bezoeken aan Washington en Londen en na zijn samensprekingen daar verklaarde hij de Russische uitnodiging te zullen aannemen, echter op bepaalde voorwaarden. Eerst zullen o.a. de Duitse krijgsgevangenen moeten worden losgelaten. Overigens liet hij duidelijk doorschemeren dat West-Duitsland trouw blijft aan de gemaakte afspraken met het vrije Westen.

Ook Parijs ontving een verzoek om in Moskou te komen praten, terwijl premier Boelganin in eigen persoon een tegenbezoek zal brengen aan India. De Russen roeren zich wel!

Premier Eden kreeg, na de ruime verkiezingszege van de Conservatieven, al meteen een zware noot te kraken door de spoorwegstaking, die in Engeland een chaotische verwarring veroorzaakte.

Tunesië kreeg, na het accoord met de Franse regering, practisch zelfbestuur. Alleen blijft Frankrijk nog verantwoordelijk voor de buitenlandse betrekkingen en de defensie van het voormalig protectoraat. Hopelijk wordt het nu wat rustiger in Noord-Afrika, maar Frankrijk staat in Marokko en Algerië nog voor zware problemen.

President Péron van Argentinië deed weer eens van zich spreken door de felle uitvallen tegen de R.K. kerk en de geestelijkheid, wat hem zelfs de pauselijke banvloek bezorgde. Blijkbaar is hij toch te ver gegaan, want het kwam tot opstand en revolutie, waarbij de dictator aan 't kortste eind trok. Als we dit schrijven schijnt zijn tienjarige heersersrol uitgespeeld te zijn — maar na hem zal wel weer een andere dictator de macht in handen nemen. Totdat die op zijn beurt het veld moet ruimen voor een nieuwe generaal!

En nu zijn dan aller ogen gericht op Genève, de oude Volkenbondstad, waar spoedig wellicht beslissingen van wereldhistorische betekenis genomen zullen worden. De verwachtingen van deze topconferentie zijn hoog gespannen — moge God het zó leiden dat ze niet beschaamd worden...

WERELDSCHOUW

GENÈVE, BEGIN VAN EEN VERVOLG

DOOR W. BROOS

Een week lang is de aandacht van heel de wereld gericht geweest op Genève. Nu zijn de diplomaten naar huis en in de straten van de stad van Calvijn ziet men weer flanerende vacatiegangers in plaats van gewichtige politici en gehaaste journalisten. De historische week is voorbij — „Genève” is geschiedenis geworden. En op de keper beschouwd heeft de conferentie van de Grote Vier, alle vriendelijkheid en mooie woorden ten spijt, maar bitter weinig aan concrete resultaten opgeleverd.

O zeker, men is niet vergeefs bijeen geweest. De grootste winst van deze samenkomst is wel, dat de wereldleiders opnieuw tot een gesprek gekomen zijn. Tot een goed en openhartig gesprek zelfs en tot een direct contact tussen de topfiguren van de grote tegenspelers Amerika en de Sowjet-Unie. Dat is beslist een belangrijke zaak, waarvan we de waarde vooral niet moeten onderschatten. De Russen, premier Boelganin voorop, toonde zich hierbij uitermate vriendelijk en deze minzame houding steekt wel zeer gunstig af bij vorige conferenties, toen zij stug, gesloten en onhandelbaar waren. Ontegengesteld is in hun politiek iets ten goede veranderd — maar dit moet nu nog uit daden blijken.

Wie in Genève concrete resultaten verwacht had, is bedrogen uitgekomen. Men is praktisch tot geen enkel positief besluit gekomen en heeft de afdoening der dringende zaken eenvoudig verschoven naar een later tijdstip. In de hoop natuurlijk dat men dan wèl tot resultaten komen zal. Maar zullen de ministers van buitenlandse zaken straks in October, als zij weer bijeen zijn, wel enige overeenstemming bereiken, nu op het hoogste niveau gebleken is, dat de standpunten van West en van Oost onverenigbaar zijn? Wie de dingen nuchter bekijkt, moet daaraan vooralsnog ietwat twijfelen.

Voor zover er van directe winst bij de Geneefse conferentie sprake mag zijn, is die winst dan toch wel povertjes. Het voornaamste geschilpunt was: moet eerst gesproken worden over de Duitse hereniging en daarna over de Europese veiligheid (het Westerse standpunt) of juist andersom, de Russische eis. Hierover kon men het niet eens worden, laat staan tot een gesprek komen! Nu prijken beide vraagstukken als één enkel punt op de agenda van de komende ministers-conferentie, zodat verwacht kan worden, dat men daarover dan opnieuw gaat bekvechten. Het is echter wel de bedoeling, dat deze kwesties tevoren nog terdege in de kanselarijen en in de Verenigde Naties worden doorgesproken.

Vooraf voor de Duitsers moet deze gang van zaken wel zeer teleurstellend zijn geweest. Hun hereniging is al weer op de lange baan geschoven en 't

ziet er niet naar uit, dat de scherpe scheidslijn door hun land spoedig zal verdwijnen.

De verschillende voorstellen om tot ontwapening te komen, werden eveneens ter nadere uitwerking aan de a.s. ministers-bijeenkomst toevertrouwd.

President Eisenhower deed hierbij een wel zeer sensationeel en verstrekkend voorstel, n.l. om de landkaarten met volledige militaire gegevens uit te wisselen en om geen beperkingen op te leggen inzake het fotograferen van elkaars gebieden. Dat betekent dus nogal wat en het laat zich horen, dat de Russen er wel 'n beetje van schrokken. Stel je voor, alle tot nu toe zo zorgvuldig geheim gehouden militaire vorderingen zo maar aan de openbaarheid prijsgeven!

Dit is wel duidelijk geworden in Genève: men is het met elkaar eens, dat door de moderne wapens een nieuwe oorlog de totale vernietiging van de wereld zou betekenen. Zoals Eisenhower het zei: een atoom-oorlog is zelfmoord voor de mensheid. En dit staat vast, dat beide partners willen samenwerken om die zelfmoord te voorkomen. Als men 't nu ook nog eens kan worden over de manier waarop, zijn we een heel stuk verder — maar hier liggen juist de moeilijkheden. Dat probleem kan onmogelijk in enkele dagen opgelost worden, het vraagt tijd. Laten we er intussen maar dankbaar voor zijn, dat geen der partijen een oorlog wil of durft riskeren en dat elk er van doordrongen is, dat men — wil de wereld blijven bestaan — tot een vergelijk móét komen.

Ook dat is winst van het gesprek in Genève, het gesprek waar men in feite niet eens aan toekwam! Niet over de Europese zaken en evenmin over andere brandende kwesties, o.a. die van het Verre Oosten. We zullen dus op het vervolg moeten wachten en dat kan een langdurige geschiedenis worden. Het is immers geen evoudige zaak om weer tot elkaar te komen, als men zó ver uit elkaar gegroeid is. Als tien jaren na de vrede nog steeds een koude oorlog de harten verkoelt en een harmonische samenleving onmogelijk maakt. Die koude oorlog uit te bannen, is voor de staatslieden de eerste en meest primaire taak. Het aarzelend begin ervan lag in Genève, maar er was in elk geval een begin. We hadden er lang, te lang op gewacht. Nu kunnen we slechts hopen, dat hierop een vervolg komt. En op dat vervolg een verheugend slot. Als het Westen zijn eenheid bewaart en versterkt, zal dat resultaat zeker eens behaald kunnen worden. In Genève hebben de Russen immers getoond (ook door de aanvaarding van de NAVO en West-Duitslands herbewapening) dat zij voor een aaneengesloten Westerse wereld diep respect hebben.

WERELDSCHOUW

DE MENSHEID BEIDT EEN NIEUWE TIJD

DOOR W. BROOS

Tien jaren geleden was het vorige maand, dat twee kleine Amerikaanse atoombommen twee grote Japanse steden verpulverden. En sinds die dag in Augustus 1945 is de wereld gevangen gebleven in de ban van dat wondere woord, dat beangstigend begrip „aatom“. De kernwetenschap ontwikkelde zich in een verbijsterend snel tempo — en vrees en verschrikking maakten zich meester van de mensheid toen zij hoorde van de vreselijke vernietigingswapens, die de atoombommen van 1945 bijna degradeerden tot onschuldige klapperpistooltjes. Het scheen dat met de atoomenergie alle helse krachten waren losgebroken; ontombare demonische krachten tot volkomen verwoesting van de wereld, tot zelfmoord van de mensheid.

Zo zou het kunnen zijn — maar het kan ook anders. Diezelfde moderne wetenschap-der-totale-vernietiging kan de mens van de toekomst tot onnoemelijke zegen zijn. Dat is wel duidelijk geworden op de „Atoomconferentie voor vreedzame doeleinden“, die precies tien jaren na Augustus 1945 in Genève is gehouden. Hier waren nu eens niet de diplomaten, niet de politici bijeen, maar de geleerden, de wetenschapsmensen uit Oost en West, uit heel de wereld. Niet minder dan 1260 experts op het gebied van atoomenergie en nog eens 800 waarnemers uit totaal 72 landen hebben hier hun ervaringen uitgewisseld en met verrassende openhartigheid gesproken over wat tot voor kort nog diep geheim was. Geheim, zowel in 't Westen als in het Oosten. En dit weten we na Genève: we staan op de drempel van een nieuwe tijd. De wereld gaat veranderen en het zal snel gaan. Sneller dan stoom en electriciteit in de vorige eeuw zal de atoomenergie de wereld veroveren en radicale veranderingen teweeg brengen. Op voor ons als leken nog onvoorstelbare wijze zal zo ontzaglijk veel energie vrijkomen, dat binnen afzienbare tijd het hele economische, industriële en sociale leven gewijzigd wordt. Nieuwe, nog ongekende en onvermoede hulpbronnen zullen de komende generatie ten dienste staan.

Ja, de mensheid beidt een nieuwe tijd. Want er is meer. Amerika wil over twee jaren een kleine kunstmaan het luchtruim inschieten, die zich in anderhalf uur om onze werelddbol wentelt; de Russen schijnen op dit gebied nog verder te zijn en hebben al aangekondigd dat zij over 18 maanden een (grotere) maan-satelliet zullen lanceren. En waar is het einde? De ruimtevaart is geen utopie meer, tochten naar de maan en misschien naar Mars behoren theoretisch reeds tot de mogelijkheden — het moet de mens van 1955 wel gaan duizelen bij zoveel nieuwe perspectieven.

Maar hoe zal het in de naaste toekomst gaan op deze kleine planeet? Ten goede of ten kwade? Het atoom kan een onuitputtelijke zegen zijn voor de mensheid, het kan ook haar dodelijkst gevaar, haar ondergang worden. God verhoede dat laatste. Wij kunnen slechts de grote Schepper van hemel en aarde, ook de Schepper van het atoom, bidden dat de ontzaglijke krachten, die Hij ons toevertrouwt ten zegen zullen zijn voor ons en onze kinderen...

Overigens deden de Sowjetleiders hun uiterste best om de wereld hun vredelievendheid te betonen. Arrangeerde premier Boelganin niet een honingzoete tuinpartij voor de diplomaten in Moskou en zal het Russische leger niet met 640.000 man verminderd worden? Men late zich hierdoor echter niet in slaap wiegen. Denkelijk zullen er voor die vermindering van de strijdkrachten ook wel economische motieven zijn (een ernstig tekort aan arbeiders in de landbouw en industrie), maar niemand mag controleren of het ook werkelijk gebeurt en bovendien weet ook niemand buiten het Kremlin de werkelijke sterkte van het Rode Leger. Ondanks de jongste „politiek van de glimlach“ blijven de doelstellingen van het internationale communisme dezelfde! En vergeten we ook niet, dat Amerika en Engeland al jaren geleden (na beëindiging van de Koreaanse oorlog) besloten en ook uitvoerden wat de Sowjet-Unie nu pas aankondigt.

Portugal zag de laatste schamele restanten van zijn eens zo machtig wereldrijk, de kleine enclaves in India, weer eens bedreigd en met name in Goa kwam het door de „vreedzame“ invasie van massa's opgewonden Indiërs tot bloedige botsingen. Maar oneindig veel ernstiger was de toestand in Noord-Afrika, waar zich in de Franse gebieden Marokko en Algerië afgrijpselijke tonelen afspeelden. Bij de opstanden der nationalistenvielen duizenden doden en werden blanken en inheemsen op gruwelijke wijze afgeslacht. De Franse regering greep met harde hand in, maar zolang er geen politieke vrede tot stand komt, zal het hier onrustig blijven. De bekwame resident-generaal Grandval stond voor de haast onmogelijke taak de partijen te verzoenen en zonder de tegenwerking van Parijs en van de Franse kolonisten zou hem dat wel gelukt zijn, zij het dan ten koste van grote concessies aan de nationalistenv. Hier wreekt zich het wisselvallig beleid van de vele Franse regeringen, die een afdoende beslissing alsmaar uitstelden. Premier Faure heeft nu als uiterste termijn 12 September gesteld, maar als we dit schrijven is het de grote vraag of op die datum een voor alle partijen bevredigende en definitieve oplossing van het conflict zal zijn gevonden.

WERELDSCHOUW

ONRUST ROND DE OUDE WERELDZEE

DOOR W. BROOS

Wat eigenlijk al lang te verwachten was, is dan eindelijk gebeurd: president Perón van Argentinië, late nazaat van wijlen Mussolini en Hitler, is de weg van zijn leermeesters gegaan. Alleen dan met dit verschil, dat hij er nog het leven afbracht en buiten de grenzen van zijn land mag toekijken hoe anderen het doen.

Ook deze dictator kwam dus ten val — dergelijke heren worden gelukkig steeds schaarser op de wereld! Hij heeft het trouwens toch nog lang uitgehouden: ruim negen jaren deelde hij in deze grote Zuid-Amerikaanse staat de lakens uit, maar zijn ster zakte al, toen in 1952 zijn vrouw, de afgodisch vereerde Evita, stierf. Na de laatste operette-uitvoering begin September, toen hij zogenaamd aftrad, maar zich door de straf georganiseerde arbeiders liet terugroepen, waren echter zijn dagen als dictator geteld. Weër staken de ontevreden generaals en admiraals de koppen bij elkaar en ditmaal verloor Perón het spel met de hoge inzet: het leiderschap van Argentinië. De militaire junta zette hem aan de kant en deze capituleerde op haar beurt voor de opstandelingen. De smartelijke kant van de korte burgeroorlog was slechts, dat er veel bloed moest vloeien.

Afgewacht moet nu worden of de nieuwe Argentijnse president, generaal Lonardi (al weer een generaal!) een ietwat democratischer bewind zal voeren. Evenwel zal de onderlinge strijd om de macht tussen de naijverige hoge militaire leiders nog niet uitgevochten zijn. De macht achter de schermen — de Rooms-Katholieke Kerk — kan voorshands echter tevreden zijn, nu de anti-clericale Perón (voorlopig?) van het toneel verdwenen is.

In Moskou is de laatste weken heel wat afgepraat. Na bondskanselier Adenauer met zijn omvangrijke delegatie, ontvingen de Russen de Oost-Duitsers en daarna de Finnen. De laatsten kregen hun vlootbasis Porkkala terug, maar deze strook grond heeft voor de Sowjets practisch geen strategische waarde meer. Meer dan een propaganda-stunt was dit „offer” zeker niet.

De conferentie met Adenauer eindigde op het nippertje in een compromis-accoord. De Russen kregen hun zin in het aanknopen van diplomatieke betrekkingen en de bondskanselier kon naar huis gaan met de (mondelijke) toezegging, dat de Duitse krijgs- en andere gevangenen in vrijheid worden gesteld. Een nogal mager resultaat van veel gepraat! Over de hereniging van Oost- en West-Duitsland werd niet gesproken; dit brandende probleem lijkt nu verder van zijn oplossing dan ooit. Temeer, nu de Oost-Duitsers officieel hun „onafhankelijkheid en zelfstandigheid” van de Russische meesters gekregen

hebben (al blijven er Sowjettroepen in het land gelegerd!) en er, naast de Westelijke, nu ook een Oost-Duitse ambassade in Moskou komt. Dat wordt straks een vreemde situatie als er zaken gedaan moeten worden!

Rond wat Kuypers eens noemde „de oude wereldzee” was en is er veel spanning en onrust. De aanhoudende conflicten tussen Israël en Egypte in de streek bij Gaza zijn een voortdurende zorg. Er wordt op hoog niveau wel gedokterd aan een oplossing, maar geen van de twee partijen wil iets toegeven en ze zijn daarbij zo verbitterd op elkaar, dat het niet eenvoudig zal zijn om hier voorgoed de rust en een blijvende vrede te verzekeren.

Een andere haard van onrust in het oostelijk bekken van de Middellandse Zee, is het eiland Cyprus, dat onder Brits beheer staat. De Cyprioten wensen aansluiting bij Griekenland en hierover is in een Grieks-Turks-Britse conferentie in Londen langdurig gesproken. Maar het overleg mislukte volkomen. Engeland, dat deze belangrijke vlootbasis niet wil prijsgeven, bood een zekere mate van zelfbestuur aan, hetgeen zowel door de Turken als door de Grieken, zij het dan op verschillende gronden, verworpen werd. Beide landen, die al eeuwen lang om het bezit van het eiland gestreden hebben, maken aanspraak op Cyprus en toen men in Londen niet tot een accoord kon komen, barstte in letterlijke zin de bom.

Dat was een bom van een heethoofdige Griek naar het Turkse consulaat in Saloniki, hetgeen heftige reacties in Turkije veroorzaakte. Griekse winkels en kerken te Istanboel gingen in vlammen op, in verschillende Turkse steden werd de staat van beleg afgekondigd en Griekenland stuurde troepen naar Thracië om daar de orde te handhaven. Het liep alles nog met een sisser af, maar deze uitbarsting van vijandschap tussen twee volken, die notabene met elkaar in de NATO verenigd zijn, heeft het Atlantisch verbond in de Middellandse Zee een lelijke deuk gegeven.

En tenslotte kwam het ook in Marokko nog niet tot een definitieve rust. Premier Faure van Frankrijk heeft zich in allerlei bochten gewrongen om de verschillende partijen in eigen land en overzee tevreden te stellen, zonder veel succes overigens. Het jongste ontwerp is nu een kroonraad van drie man, die in plaats van één der beide sultans een nieuwe regering zal moeten vormen. Een mooi papieren plan misschien, maar voor velen en in Frankrijk en in Marokko onaanvaardbaar: het gaat de één te ver en de ander niet ver genoeg. En intussen leeft men er als op een vulkaan, die elk ogenblik tot uitbarsting kan komen...

WERELDSCHOUW

„DEUTSCH IST DIE SAAR!“ WAT NU?

DOOR W. BROOS

Het is dus weer zo: „Die Saar ist Deutsch!“
 Dat was twintig jaar geleden al niet anders, toen de Saarlanders moesten kiezen of voor Hitler-Duitsland, of voor Frankrijk of voor de voortzetting van het Volkenbondsbestuur. Toen klonk het met overweldigende meerderheid (ruim 90%) „Die Saar ist Deutsch!“ En nu stonden de 970.000 Saarbewoners op Zondag 23 October opnieuw voor de keus: zijt ge vóór of tegen het Saar-statuut? Dat wilde zeggen: zijt ge voor Europeanisering van uw land, ja dan neen? Nu weten we het dan: meer dan tweederde der bevolking — bijna 68% — zei hard en pathetisch: neen.

Het is anders uitgepakt dan velen (vrezend) hoopten. Juist een jaar tevoren kwamen Adenauer en Mendès France tot een moeizaam accoord over de al sinds eeuwen omstreden Saar: het befaamde Statuut, dat het gebied — onder toezicht van de Westelijke Unie — tot het eerste inter-europese land zou maken. Maar het volk zou zich hierover in vrijheid moeten uitspreken. Welnu, het volk heeft gesproken. Duidelijk: $\frac{2}{3}$ zei neen tegen het Statuut. Ook al kende waarschijnlijk de meerderheid de werkelijke inhoud van dat Statuut niet eens!

Men kan die uitspraak toch wel begrijpen. Immers, de Saarlanders zijn in hart en nieren Duitsers en voelen zich nog altijd verwant met „Das Reich“, waarvan zij in 1918 werden losgescheurd (Napoleon had het al veel eerder gedaan) en waarvoor zij in 1935 opnieuw kozen. En zoals in '35 hebben ook thans de Duitsgezinde agitators op geraffineerde wijze, maar met succes het volksgeweten bespeeld — de Nazi-methoden van toen waren hen ook nu niet vreemd...

Maar hoe het zij, het Statuut is verworpen en men staat voor een impasse. Wat nu? Premier Hoffmann is afgetreden en een andere regering zal het kleine, maar economisch zo waardevolle gebied voorlopig besturen. En dan zullen Frankrijk en Duitsland opnieuw moeten gaan praten over een eveneens voorlopige oplossing. Definitief kan de Saarkwestie immers pas geregeld worden als het ooit nog eens tot een vredesverdrag met Duitsland komt. En dat gaat niet bepaald vlot; zoals het tot nu toe verlopen is, wordt dat wel Sint Juttemis.

In elk geval hebben de Saarlanders in hun nationale kortzichtigheid noch zichzelf, noch Duitsland, noch Europa een dienst bewezen. De toch al tere Frans-Duitse verhoudingen zullen er niet op verbeteren, de positie van bondskanselier Adenauer is verzwakt, de Europese eenheidsgedachte heeft een flinke deuk gekregen. En Westelijk Europa zit opgescheept met een nieuw en netelig twistpunt.

In het overgevoelige Midden-Oosten spitst zich de toch al zo gespannen verhouding Egypte-Israël steeds meer toe. Sinds enige tijd al had Egypte, opvallend en verdacht, toenadering gezocht tot de Sowjet-Unie en haar satellieten. Zo sloot de regering-Nasser voordelige handelsverdragen met de meeste landen van het Oost-Europese blok, terwijl de premier zelf binnenkort naar Moskou gaat. Maar de klap op de vuurpijl was 't contract met Tsjecho-Slowakije, waarbij in ruil voor katoen grote hoeveelheden wapens werden gekocht. En men fluistert zelfs, dat er nog onderzeeërs en straaljagers uit Rusland zullen volgen.

Nu koopt men doorgaans geen oorlogstuig voor geldbelegging en 't is duidelijk wat Egypte wil: zich zo sterk en modern mogelijk bewapenen om eens de grote slag tegen het gehate Israël te kunnen slaan. Terecht voelt deze jonge staat, rondom ingesloten door de vijandige Arabieren, zich bedreigd en daarom heeft Israël nu op hoge toon de Westelijke landen om hulp gevraagd. Hulp, in de vorm van wapens. En dat is voor het Westen een pijnlijke geschiedenis. Want in 1950 besloten Amerika, Engeland en Frankrijk, teneinde de bewapeningswedloop in het Midden-Oosten te beteugelen, zo weinig mogelijk oorlogstuig te leveren. Daaraan wil men ook vasthouden, want het is gevaarlijk speelgoed en de gevolgen van een werkelijke oorlog in dit licht-ontvlambare gebied zijn niet te overzien. Maar de Russen zijn natuurlijk al te graag bereid om olie op het nog smeulend vuur te werpen en willen wel wapens leveren. Israël heeft al gedreigd, dat, als het Westen blijft weigeren, de nodige wapens óók in het Oosten gekocht zullen worden. Het ziet er daar niet best uit...

Frankrijk zit nog steeds in de perikelen. Toen de Ver. Naties besloten de Algerijnse kwestie op de agenda van de Alg. Vergadering te plaatsen, verdwenen de gekrenkte Fransen uit de UNO, maar het was een vrij machteloos gebaar. Want wat wil men eigenlijk in Frankrijk? Niemand weet het, niemand ziet blijkbaar een uitweg. Er is dan nu eindelijk een troonraad voor Marokko gevormd, maar daarmee zijn de moeilijkheden nog lang niet opgelost. Evenmin als in Algerië, waar de verhoudingen nog veel schever liggen. En premier Faure mag dan telkens op het nippertje het vertrouwen van het parlement krijgen (niemand durft het aan hem nu zijn congé te geven) in feite valt er met een dergelijk verdeeld partijen-parlement toch niet te regeren. En zo zakt Frankrijk helaas steeds dieper in de put.

WERELDSCHOUW

EEN GLIMLACH VERSTARDE TOT GRIMLACH

DOOR W. BROOS

Nu het jaar onzes Heren 1955 bijna voorbij is, willen we nog één keer in vogelvlucht overschouwen wat in deze twaalf maanden de wereld beroerd en het hart der mensen geraakt heeft. Maar er is zo ontstellend veel gebeurd, dat deze korte kroniek niet méér kan geven dan een summere samenvatting van het allerbelangrijkste wereldnieuws.

We zouden 1955 kunnen noemen „het jaar van de Russische glimlach, die weer verstarde tot de oude grimlach”. Toen de Sowjetleiders één en al beminlijkheid en vriendelijkheid waren, leek het er even op dat het IJzeren Gordijn omhoog zou gaan — maar de hoop dat Oost en West tot elkaar zouden komen bleek helaas ijdel.

De conferentie van de Grote Vier in Genève (Eisenhower, Eden, Faure en Boelganin), zeker de belangrijkste gebeurtenis van het jaar, had geen positief resultaat. Ondanks de Russische glimlach, ondanks de mooie woorden aan het slot over „samenwerking” en „onderling vertrouwen”. Men praatte wel, maar er viel geen enkel besluit. En de vier ministers van Buitenlandse Zaken, die in October de vruchteloze conferentie voortzetten, kwamen evenmin tot enige concrete beslissing. Dat was met recht „de dialoog der doven”: men verstond elkander niet. Molotow toonde er zijn oude (ware) aard en gaf geen streep toe aan de Westerse verlangens. De kwestie van de Duitse hereniging, de zaak van de vermindering der bewapening, het vraagstuk van de controle op de vervaardiging van atoomwapens — over alles bleef men het oneens. De vriendelijke glimlach van Juli was in October al verward tot een ijsskoude grimlach...

Maar er is meer gebeurd dit jaar, vooral in en rond het Kremlin. Daar werd premier Malenkow, volgens eigen verklaring „door gebrek aan ervaring”, naar het tweede plan verschoven en vervangen door maarschalk Boelganin; terwijl de onbekookte, maar machtige partij-secretaris Chroestsjew zich steeds meer op de voorgrond drong. Beide leiders hebben heel wat afgepraat. Zeer deemoedig trokken zij samen naar de rebelse Tito, maar in Joego-Slavië wachtte de heren een uiterst koele ontvangst. Anders dan in India en Birma, waar zij vorstelijk ontvangen en bejubeld werden! Het onaangename voor deze vredes-apostelen was echter, dat juist tijdens hun tocht door India ergens in de Russische steppen een waterstofbom, met de verwoestende kracht van „enkele millioenen tonnen” dynamiet, tot ontploffing werd gebracht. Bewijs genoeg dat de Sowjet-Unie snel haar achterstand op Amerika inzake de ontwikkeling der kernenergie inloopt.

Over deze ontwikkeling — voor vreedzame doeleinden dan — vergaderden in Genève deze zomer de atoomgeleerden uit 72 landen en men bleek er

zeer openhartig over wat tot voor kort „top secret”, (uiterst geheim), was. Zelfs de Russen waren mededeelzaam over hun vorderingen!

Kanselier Raab van Oostenrijk bereikte in Moskou meer dan zijn West-Duitse collega: na 17 jaren van bezetting door vreemden, werd de kleine Donau-republiek eindelijk weer vrij en zelfstandig. Maar... neutraal! Het was de Russische glimlach, die tegenover bondskanselier Adenauer weer tot een grimlach werd. „Der Alte” had maar weinig succes: op het punt van de hereniging kwam men geen stap verder; het enige resultaat was, dat de Sowjet-Unie en West-Duitsland diplomatieke betrekkingen zullen aanknopen en dat de Duitse krijgsgevangenen de vrijheid herkrijgen (of ze inderdaad allemaal losgelaten worden, blijft nog de grote vraag).

Vergeten we verder ook de „A.A.-conferentie” in Bandoeng niet: vertegenwoordigers van 29 Aziatische en Afrikaanse volken (samen meer dan de helft der wereldbevolking tellend) bespraken hier hun belangen.

Van het verre Oosten naar het Midden-Oosten: hier rommelde het gestadig. Israël en Egypte lagen in de grensgebieden voortdurend met elkaar overhoop en heel de Arabische wereld was in beroering. Egypte lonkte naar Rusland en kreeg wapens van achter het IJzeren Gordijn, terwijl Frankrijk de grootste moeilijkheden had in Noord-Afrika. Dank zij premier Mendès-France (die na de 20ste kabinet-crisis sinds de oorlog het veld moest ruimen voor Edgar Faure) kreeg Tunesië praktisch zelfbestuur. Maar in Marokko en Algerië ging de bloedige strijd onverminderd door. Nu is dan de verbannen sultan Ben Yoessef weer op de Marokkaanse troon gekomen — een zware politieke nederlaag voor Frankrijk — en wordt voor Algerië nog naar een oplossing gezocht.

Keizer Bao Dai van Zuid-Vietnam en president Péron van Argentinië verdwenen als staatshoofden van het wereldtoneel en de 80-jarige Britse premier Churchill maakte plaats voor Eden. Hier in Europa kreeg, door goedkeuring van de Parijse verdragen, de West-Europese Unie gestalte — althans op papier. West-Duitsland is nu als volwaardig lid opgenomen in de Westerse volkerenfamilie, maar het omstrede Saargebied blijft een twistpunt, nu $\frac{2}{3}$ deel van de bevolking zich vóór Duitsland en tegen het Saarstatuut — de europeanisering van het landje — heeft uitgesproken.

Zo is er in het afgelopen jaar weer veel gebeurd, was er veel onrust, veel spanning. Maar God regeerde tóch de wereld! Moge Hij in 1956 die wereld leiden naar de rust en de vrede, waarnaar heel de mensheid hunkert.